แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

Management Guidelines for Student Support System in Schools under Office of Chanthaburi Educational Service Area 2

ณัฏฐกานต์ ญาติ[1], วรชัย วิภูอุปรโคตร[2]
นักศึกษาปริญญาโท วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม[1]
อาจารย์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม[2]
Nuttakan yat[1], Vorachai Viphoouparakhot[2]
Graduate students, Siam Technology College [1]
Lecturer, Siam Technology College [2]
E-mail: Sudarat.amp190630@gmail.com [1]
E-mail: Vorachaiv@Siamtechno.ac.th[2]

Received: April 27, 2020; Revised: May 2, 2020; Accepted: June 6, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน ด้านการจัดการป้องกัน และแก้ไขปัญหา ด้านการบริหารการคัดกรองนักเรียน ด้านการบริหารการส่งต่อนักเรียน และด้านการบริหารให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลตามลำดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา (1) ด้านการบริหารให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูจะต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลให้ได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ (2) ด้านการบริหารการคัดกรองนักเรียน ครูต้องใช้เครื่องมือมีมาตรฐานมาใช้จำแนกคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ และวางแผนในการดำเนินงานกับกลุ่มนักเรียนนั้น ๆ (3) ด้านการจัดการป้องกัน และแก้ไขปัญหา สถานศึกษาจะต้องดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันปัญหา และให้ความรู้ ความเข้าใจกับผู้เรียน เช่น ปัญหาสารเสพติด เพศ การใช้ความรุนแรง ปัญหาการเรียน เป็นต้น (4) ด้านการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน ผู้บริหารจะต้องสนับสนุนการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน ให้เกิดพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย และเป็นการต่อยอดสู่ความเป็นเลิศ (5) ด้านการบริหารการส่งต่อนักเรียน สถานศึกษาต้องประสานความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อมาเข้าดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คำสำคัญ: การบริหารงาน, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the guidelines for the administration of student support systems in schools under the Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2, Chanthaburi Province. The samples used are Teachers in primary school Under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area, Area 2 Total 306 people The instrument for data collection was a rating scale questionnaire with 5 levels. The statistics used for data analysis are Percentage Average Standard deviation The results of the research showed that Administration of student support systems in schools Under the Office of Chanthaburi Educational Service Area Office 2, Chanthaburi Province Overall, the level is very good. By sorting the average value from highest to lowest As follows, for the development and promotion of students Preventive management And solve problems In the administration of student screening Administration of student forwarding And administrative aspects to recognize students individually. Guidelines for the development of system administration to help students in education(1) In terms of administration, getting to know each student individually The teacher must know each student individually to a hundred percent. (2) Student Screening Administration Teachers must use standard tools to classify, filter students into different groups, and plan their operations with that group of students. (3) Prevention management And solve problems Educational institutions must carry out activities that promote problem prevention. And educate Understanding with students, such as substance abuse, sex, violence Study problems etc. (4) Student development and promotion Executives must support development. And promote students To develop appropriate age And is an extension of excellence(5) Management of student referrals Schools must coordinate with experts. And related agencies to come in and help students.

KEYWORDS: Administration, student support system, schools under the Office of Educational Service Area Primary School, Chanthaburi, Area 2

บทนำ

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพระบบหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสุขภาพจิต ได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ครูอาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมแรงร่วมใจกันช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างมีระบบและ ต่อเนื่องโดยยึดสายใยและความผูกพัน ระหว่างครู และศิษย์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดสามารถดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน และแก้ปัญหา และการคุ้มครองเด็กเพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์การที่เกี่ยวข้อง และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพทั้งด้านร่างกายจิตใจ สติปัญญา ให้มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดย

ผ่านกระบวนการศึกษาการเรียนรู้และวิถีชีวิตในสังคม

จากสภาพสังคมไทยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีปัจจัยหลายด้านที่ทำให้นักเรียนมีปัญหา ซึ่งตัวนักเรียน ครูผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม จะต้องช่วยกันแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วนและสถานศึกษาต้องพัฒนานักเรียนทุกคนให้มีคุณภาพ ตามศักยภาพโดยการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ณัฐริน เจริญเกียรติบวร (2557) ศึกษาถึงการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ต้องมีระบบ และกลไกในการดำเนินงาน โดยผู้บริหารและบุคคลในองค์กรร่วมมือกัน เช่น ยุทธศาสตร์ โครงสร้างการบริหารการดำเนินงาน กำกับ ติดตาม ประเมินผล และขับเคลื่อนการบริหารงานมีความเหมาะสม เป็นประโยชน์ครอบคลุม สามารถนำผลลัพธ์ที่ได้จากระบบดูแลช่วยเหลือ ไปจัดทำรายงานประจำปี และสะท้อนถึงประสิทธิภาพที่เข้มแข็งของสถานศึกษาได้จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนส่วนใหญ่ของ ณัฏฐวิภา คำปันศรี (2559) พบว่า นักเรียนยังขาดคุณธรรม จริยธรรม จึงจำเป็นที่จะต้องแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เป็นประสงค์และปัญหาต่าง ๆ ซึ่งการสร้างความรู้ ความเข้าใจกับครูให้มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างถูกต้อง และเหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด เพราะครูเป็นบุคคลที่ใกล้ชิด มีบทบาทในการกำกับดูแลให้ความช่วยเหลือกับนักเรียนมากที่สุด และส่งผลให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จ ในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนทั้ง 5 ด้านตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การบริหารระบบช่วยเหลือนักเรียนในปัจจุบันมีความสำคัญมากขึ้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์

1.เพื่อศึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี

2.เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนการวิจัยดังนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2562 จำนวน 106 โรงเรียน มีครูผู้สอน 1,491 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) ตัวอย่างที่ได้จากการกำหนดขนาดตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนในสถานศึกษาจำนวน 306 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ได้จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 6 คนตามขนาดของโรงเรียน 3 ขนาดเจาะจงขนาดล่ะ 2 คน คัดเลือกจากสถานศึกษาที่ได้รับรางวัล หรือมีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ด้านระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ด้าน

ระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งข้อเสนอแนะ และแนวทางในการพัฒนาระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวแปรการวิจัย

ตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้คือตัวแปรด้าน 5 ด้านได้แก่

1. การบริหารให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การบริหารการคัดกรองนักเรียน
3. การจัดการป้องกัน และแก้ไขปัญหา
4. การพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน
5. การบริหารการส่งต่อนักเรียน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) และ แบบสัมภาษณ์ (In-depth Interview Question)

ขั้นตอนในการทำวิจัย คือ ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา บทความ และรายงานการวิจัย ต่าง ๆ เกี่ยวกับทฤษฎี นิยาม แนวคิดหลักการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาแล้วสร้างแบบสอบถาม โดยการประยุกต์ข้อคำถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศนำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะโดยใช้วิธีการปรึกษาอาจารย์ควบคู่กับการหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67 – 1.00 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.92 ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์นำแบบสอบถามไปทดลองเก็บข้อมูลกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากครูโรงเรียนที่อยู่นอกเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

การสร้างแบบสัมภาษณ์จากการศึกษานโยบายของรัฐ แนวคิดหลักการเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ได้ขอคำปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้

1). การวิเคราะห์แบบสอบถามระดับปฏิบัติการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายจากระดับค่าเฉลี่ยตามระดับคะแนน 5 ระดับ คือ ดีที่สุด ดีมาก ดีปานกลาง ดีน้อย และ ไม่ดี โดยให้น้ำหนักคะแนน การแปลผลคะแนนตามเกณฑ์

2). การวิเคราะห์ผลสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้หาค่าความถี่ของข้อมูล และจัดอันดับ

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 306 คน ส่วนใหญ่พบว่าเป็นเพศชาย จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 และเป็นเพศหญิง จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อย43.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปฏิบัติการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต2จังหวัดจันทบุรีโดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการบริหารให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.42	.65	ดีมาก	5
2. ด้านการบริหารการคัดกรองนักเรียน	4.43	.64	ดีมาก	3
3. ด้านการจัดการป้องกัน และแก้ไขปัญหา	4.43	.63	ดีมาก	2
4. ด้านการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน	4.44	.62	ดีมาก	1
5. ด้านการบริหารการส่งต่อนักเรียน	4.42	.63	ดีมาก	4
รวม	**4.43**	**.63**	**ดีมาก**	

ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ พบว่า มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 83.3 รองลงมาคือ มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 ตามลำดับ

ประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ พบว่า มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5 - 10 ปี จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 61.4 รองลงมาคือ มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำว่า 5 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 ตามลำดับขนาดโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ระดับการปฏิบัติการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}$ = 4.43) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน ($\bar{x}$ = 4.44) ด้านการจัดการป้องกัน และแก้ไขปัญหา ($\bar{x}$ = 4.43) ด้านการบริหารการคัดกรองนักเรียน ($\bar{x}$ = 4.43) ด้านการบริหารการส่งต่อนักเรียน ($\bar{x}$ = 4.42) และด้านการบริหารให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x}$ = 4.42) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ผลสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) หาค่าความถี่ของข้อมูลและจัดอันดับ ผลสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 คนโดยวิเคราะห์ร่วมกับผลที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์การพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สรุปผลสัมภาษณ์ตามประเด็นคำถาม 3 ประเด็น โดยสรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. แนวทางกระบวนการในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา และสรุปเนื้อที่สอดคล้องกันออกเป็น 6 ด้านดังต่อไปนี้

1.1 แนวทางปฏิบัติการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการบริหารให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

- ผู้บริหารและครูจะต้องให้ความสำคัญ กับระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ครูจะต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลให้ได้ ร้อยเปอร์เซ็นต์ มีข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน มีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อการทำความเข้าใจลักษณะครอบครัว สภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน ครูนำข้อมูลมาจัดทำแฟ้มรายบุคคลเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูจะต้องส่งต่อข้อมูลของนักเรียนให้กับครูในชั้นต่อ ๆ ไปเพื่อการดำเนินงานที่เป็นระบบ และต่อเนื่อง

1.2 แนวทางปฏิบัติการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการบริหารการคัดกรองนักเรียน

- ผู้บริหารและครูจะต้องสนับสนุนการคัดกรองนักเรียนในสถานศึกษา โดยใช้เครื่องมือมีมาตรฐานมาใช้จำแนกคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ และวางแผนในการดำเนินงานกับกลุ่มนักเรียนนั้น ๆ นอกจากนี้ครูยังต้องใช้การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอยู่ตลอดการศึกษา เพื่อช่วยในการคัดกรองนักเรียน ซึ่งอาจแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมเสี่ยง หรือ การเก็บตัว กังวลใจ ซึ่งการคัดกรองนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และเป็นตัวกำหนดภารกิจในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

1.3 แนวทางปฏิบัติการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการจัดการป้องกัน และแก้ไขปัญหา

- ผู้บริหารและครูจะต้องวางมาตราการ การจัดการป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียนในสถานศึกษา โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ด้าน คือ การป้องกันปัญหา สถานศึกษาจะต้องดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันปัญหาและให้ความรู้ ความเข้าใจกับผู้เรียน เช่น ปัญหาสารเสพติด เพศ การใช้ความรุนแรง ปัญหาการเรียน เป็นต้น และด้านการดำเนินงานแก้ไขปัญหาสถานศึกษาโดยครูจะต้องร่วมมือกันในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน หรืออาจจะส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้การช่วยเหลือต่อไป

1.4 แนวทางปฏิบัติการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน

- ผู้บริหารและครูจะต้องสนับสนุนการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน ให้เกิดพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย และเป็นการต่อยอดสู่ความเป็นเลิศ โดยสถานศึกษาจะต้องดำเนินกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้ตรงตามศักยภาพตนมี โดยอาจจะจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญาควบคู่กันไปด้วย และจะต้องที่ตัวเลือกที่หลายหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกตามความชอบ ความถนัดของเอง

1.5 แนวทางในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการบริหารการส่งต่อนักเรียน

- ผู้บริหารจะต้องดำเนินงานในการประสานความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อมาเข้าดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกรณีที่เกินกว่าความสามารถของสถานศึกษา ทั้งนี้สถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ประสานงาน และความเข้าใจ ระหว่างผู้ปกครองนักเรียน และผู้เชี่ยวชาญ โดยส่งต่อนักเรียนให้ได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้อง และเป็นระบบ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี ระดับการปฏิบัติการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ด้านการจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการบริหารการคัดกรองนักเรียน ด้านการบริหารการส่งต่อนักเรียน และด้านการบริหารให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เติม ปุราถาเน (2559) ได้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกชัย ภูผา (2559) ได้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสตรีระนอง สำนักงานเขตพื้นทีการศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ผลการศึกษาพบว่า (1) กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสตรีระนอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การส่งเสริมนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งต่อ การคัดกรองนักเรียน และการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ

แนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาผู้บริหารต้องดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และบรรลุผลจำเป็นยิ่งที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกคนในสังคม และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีคุณภาพ การประสานงานและการสร้างความร่วมมือร่วมใจในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ควรประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น กรมสุขภาพจิต ศูนย์อนามัยเขตฯ สาธารณสุขจังหวัด สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น การปกครองพิเศษ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงแรงงานและ สวัสดิการสังคม สื่อมวลชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์กรเอกชน องค์กรอิสระ ซึ่งมีความสามารถให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ และกำกับ ติดตาม การดำเนินงานด้านการบริหารให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ออกเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ได้ร้อยเปอร์เซ็นต์

2. ผู้บริหารและครู ควรให้ความสำคัญต่อการคัดกรองนักเรียนเพื่อจะได้เป็นฐานข้อมูลกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับนักเรียน
กลุ่มต่าง ๆ

3. ผู้บริหารและครูต้องเสริมสร้างการจัดการป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียน โดยเน้นที่การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

4. ผู้บริหารและครูควรจัดหากิจกรรม วัสดุอุปกรณ์เพื่อเสริมสร้างการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียนให้เกิดการพัฒนาตนเองในด้านที่ผู้มีความสนใจ และมีความถนัดเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

5. ผู้บริหารและครู ควรวางแผนการดำเนินงาน และเครือข่ายองค์กรภายนอก เพื่อจะช่วยในการการบริหารการส่งต่อนักเรียน ให้ได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1). ควรศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

2). ควรศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารการจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

ณัฏฐวิภา คำปันศรี. (2559). *สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2.* มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ณัฐริน เจริญเกียรติบวร. (2557). *โมดูลการ บริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร*, (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

เติม ปุราถาเน. (2559). *การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี*, (วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์).

เอกชัย ภูผา. (2559). *การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสตรีระนองสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14.* (น. 3145-3157). กรุงเทพฯ: Research 4.0 Innovation and Development SSRU's 80th Anniversary, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.